

21.5.2002

472/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Tarkastaja Kristian Holman

LIIKENNEONNETTOMUUDEN TUTKIMINEN

1

KANTELU

A arvostelee --- eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa Joensuun kihlakunnan poliisiviranomaisten menettelyä --- tapahtuneen liikenneonnettomuuden selvittelyssä ja esitutkinnassa.

A kertoo, että tapahtumapaikalla ollut poliisipartio oli antanut onnettomuuden syylliselle osapuolelle "tapahtuman anteeksi" eikä näin ollen ollut kirjannut onnettomuuteen syyllistyneen henkilön tietoja. A kertoo myös, että hänen asioidessaan myöhemmin Joensuun poliisilaitoksella onnettomuudesta aiheutuneiden vammojen korvausasioiden johdosta, onnettomuuden toisesta osallisesta ei ollut löytynyt mitään henkilötietoja. A katsoo, että poliisi on suorittanut asian tutkinnan virheellisesti eikä ole opastanut häntä riittävästi miten asiassa tulee menetellä korvauksen saamiseksi.

2

SELVITYS

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Joensuun kihlakunnan poliisilaitoksen poliisipartio oli saanut --- tehtävän mennä Riihisärkänkadulle, jossa oli tapahtunut liikenneonnettomuus polkupyöräilijän ja jalankulkijan välillä. Selvityksen mukaan poliisipartio oli suorittanut tapahtumapaikalla ns. suppean esitutkinnan. Suppea esitutkinta oli toimitettu siten, että molemmat osapuolet oli kutsuttu poliisiautoon, jossa tapahtumakulkua oli selvitetty. Poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisi oli kysynyt A:lta hänen vaatimuksiaan asiassa sekä sitä, oliko hän loukkaantunut onnettomuudessa. Lausunnossa on todettu, että A oli valitellut polveaan, mutta ei ollut esittänyt mitään vaatimuksia onnettomuuden toista osallista, polkupyöräilijä B:tä kohtaan.

Poliisi oli suorittanut B:lle puhalluskokeen, jonka tulos oli ollut 0.74 promillea.

Koska osapuolilla ei ollut vaatimuksia ja poliisipartio oli arvioinut teon kokonaisuudessaan vähäiseksi, oli B:lle annettu poliisin toimesta tapahtumapaikalla suullinen huomautus.

Poliisin lausunnossa todetaan myös, että A:lle oli vielä erikseen selvitetty, miten tulisi toimia, mikäli tapahtuman yhteydessä kipeytynyt polvi oireilisi jatkossa. Lisäksi A:lle oli kerrottu, että tarvittaessa tietoja tapahtuneesta voi jatkossa tiedustella poliisilaitokselta.

Asiasta ei ollut kirjattu rikosilmoitusta, koska poliisi oli katsonut riittäväksi toimenpiteeksi laatia asiasta ns. tehtävälmoituksen. Tehtävälmoituksesta ilmenevät mm. osallisten henkilötiedot sekä poliisin suorittamat toimenpiteet.

Koska A:n onnettomuudessa saamat vammat olivatkin myöhemmin tapahtumasta osoittautuneet luonteeltaan sellaisiksi, että ne edellyttivät hoitoa, A oli käynyt Joensuun poliisilaitoksella tiedustelemassa tietoja tapahtumasta mahdollista vakuutusyhtiössä asiointia varten. Poliisilaitoksella ei ollut kuitenkaan kyetty löytämään em. liikenneonnettomuutta koskevia tietoja. Poliisilaitoksen lausunnon mukaan syynä tähän oli ollut se, että tietoja oli haettu osallisten nimillä, mutta tehtävälmoitukseen oli kirjattu ainoastaan osallisten henkilötunnukset. Tiedot sinänsä olivat siis kirjattuina tehtävälmoitusrekisteriin, mutta niitä ei kyetty löytämään.

Tapahtuneesta oli kirjattu jälkikäteen --- poliisilaitoksella rikosilmoitus --- . Ilmoitukseen kirjattiin osallisten tiedot sekä B:n asiassa saama seuraamus. Jäljennös ilmoituksesta toimitettiin A:lle mahdollista korvaushakemusta tai muita jatkotoimia varten. Asian johdosta ei ryhdytty suorittamaan uutta esitutkintaa.

3.2

Oikeudellinen arviointi

3.2.1

Oikeusohjeet

Esitutkintalain 2 §:n 1 momentin mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty. Lain 44 §:n mukaan yksinkertaisissa ja selvissä asioissa saadaan suorittaa suppea esitutkinta, jos teosta ei ole säädetty muuta rangaistusta kuin sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta.

Esitutkintalain 2 §:n 2 momentin mukaan esitutkinta voidaan jättää toimittamatta sellaisen rikoksen johdosta, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on kokonaisuudessaan pidettävä ilmeisen vähäisenä, mikäli asianomistajalla ei ole asiassa vaatimuksia. Poliisimies voi kuitenkin antaa tällaiseen rikokseen syyllistyneelle huomautuksen. Tieliikennelain 104 §:n mukaan poliisimies voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa liikenneriikkomukseen syyllistyneelle huomautuksen, mikäli rikkomus on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen.

3.2.2

Kannanotto

Toimenpiteestä luopumisen ja huomautuksen antamisen yleisenä edellytyksenä on, että rikosta on olosuhteet huomioonottaen pidettävä kokonaisuudessaan vähäisenä. Käytännössä tämä edellyttää sitä, että rikoksella aiheutettu vaara ja syntynyt vahinko jäävät vähäisiksi. Kokonaisuutta arvioidessa voidaan myös syyllisyyteen vaikuttavat seikat ottaa huomioon.

Poliisimiehellä on jossain määrin harkintavaltaa sen suhteen, milloin hän tyytyy antamaan huomautuksen ryhtymättä enempään. Saatu selvitys huomioonottaen katson, että poliisi ei tässä tapauksessa ole ylittänyt tai käyttänyt väärin tuota harkintavaltaansa.

Asiassa olisi kuitenkin perustellusti voitu päätyä toisenlaiseenkin ratkaisuun.

Tapahtumatietojen perusteella on pääteltävissä, että liikenneonnettomuuden yhteydessä on tullut arvioitavaksi myös onnettomuuteen syylliseksi katsotun osapuolen mahdollinen syyllistyminen rikoslain 23 luvun 9 §:ssä mainittuun liikennejuopumukseen moottorittomalla ajoneuvolla. Lisäksi on otettava huomioon, että jalankulkijana liikenneonnettomuuteen joutuneen A:n iästään johtuen oli erityistä aiheutta varautua vammautumisiin. Näiden seikkojen perusteella asiaa ei nähdäkseni olisi tullut todeta tapahtumapaikalla sillä tavoin vähäiseksi, ettei aiheutta asian tarkempaan tutkimiseen katsottu olevan.

Käsitykseni mukaan olisi ollut parempi menetellä niin, että asiasta olisi kirjattu välittömästi tapahtuman jälkeen ilmoitus ja siinä olisi suoritettu esitutkinta sen selvittämiseksi, oliko syylliseksi katsotun osapuolen alkoholin nauttimisella mahdollisesti ollut osuutta tapahtuneeseen törmäykseen. Samalla olisi voitu selvittää tarkemmin myös asianomistajalle aiheutuneiden vammojen laatu. Tällöin myös asian mahdolliselle myöhemmälle selvittelylle olisi saatu luotettavampi perusta sekä voitu antaa asianomistajalle parempaan tietopohjaan perustuvaa apua mm. korvauksen hakemisessa. Tapahtumasta laadittu tehtävälmoituslomake on siinä mielessä tällaisen asian kirjaamiseen puutteellinen, että siitä ei ilmene lainkaan seuraamukseen vaikuttavia tapahtuma- ja olosuhdetietoja.

3.3

Toimenpiteet

Saatan edellä mainitun käsitykseni tämän kaltaisen liikenneonnettomuuden tarkemman tutkimisen ja kirjaamisen tarpeellisuudesta Joensuun kihlakunnan poliisilaitoksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni kihlakunnan poliisipäällikölle.